
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מטיפול צוות לפיתוח ארגוני - 34956

תאריך עדכון אחרון 02-01-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אדם ניר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: adam.nir@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס מתמקד במשאב האנושי, בחשיבותו ובתרומתו הייחודית לתהליכים של פיתוח ארגוני. נקודת המוצא לקורס היא, שתהליכי טיפוח של צוות העובדים בארגון צפויים להוביל לפיתוח ארגוני ולשיפור האפקטיביות הארגונית. מכאן, שעל תהליכי פיתוח ארגוני להביא לשיקול את מכלול מישורי הפעולה האנושית ברמה של יחידים, צוותים ובמסגרת הארגונית הרחבה, על-מנת שתהליכים ארגוניים יאפשרו את פיתוח הצוות ואת הפעלתו ומכאן גם, את השגת היעדים הארגוניים באופן אופטימלי. בעוד שתהליכים אלה נפוצים בארגונים תעשייתיים הפועלים למטרת רווח, הטיפול בנושא בארגוני חינוך כדוגמת בתי הספר הציבוריים הוא חלקי. עובדה זו באה לידי ביטוי גם בספרות המחקרית שהיא דלה יחסית בכל הקשור לניהול משאבי אנוש בבתי ספר. הקורס ישא אופי סדנאי היכן שהדבר יתאפשר ויעסוק בהרחבה בנושאים כגון - תכנון כוח אדם, איתור צרכים, הגדרה וניתוח של תפקידים, ציפיות תפקיד, איוש תפקידים וקריירה תפקידית וגורמי הנעה בתפקיד - כל אלה - בנסיבות הייחודיות לשגרת פעולתו של בית ספר. הקורס שם דגש על חשיבות תפקידו של מנהל בית הספר כמפתח ומטפח של המשאב האנושי בארגון וכמוביל תהליכים של פיתוח ארגוני. הקורס מתמקד בתהליכי ניהול והפעלה של משאבי האנוש בבתי ספר ציבוריים ומתייחס לארבעה מוקדים מרכזיים:

- א. תכנון וגיוס כוח אדם
- ב. פיתוח מוטיבציה של עובדים באמצעות תגמולים שאינם חומריים
- ג. הגברת האפקטיביות הארגונית באמצעות ניהול יעיל של כוח אדם
- ד. פיתוח עובדים

מטרות הקורס:

הסטודנטים ייחשפו לספרות התיאורטית והמחקרית העוסקת בניהול משאבי אנוש ויפתחו מודעות בנוגע לדילמות שהתחום יוצר למנהלים. דגש מיוחד יושם על השלכות ניהול משאבי האנוש לבתי הספר הציבוריים ולארגונים שאינם פועלים למטרות רווח.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

יכירו את הספרות התיאורטית והמחקרית בתחום ניהול משאבי האנוש, ויהיו מסוגלים ליישם את עקרונות התחום בזירה של בתי ספר ציבוריים

דרישות נוכחות (%) :

הסטודנטים מצופה להגיע ולהשתתף בשיעורים

ההרצאות יוקלטו אך הרשאה להכנס לקישור של הקלטות תינתן באישור מיוחד

שיטת ההוראה בקורס: שיעורים פרונטלים + סדנאות. כל השיעורים יוקלטו וסטודנטים הרשומים בקורס יוכלו לצפות בהם מייד עם תום כל שיעור.

מהו ניהול משאבי אנוש ומהו העתיד של ניהול משאבי אנוש?

בר-חיים, א. (1987), ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 1 עמ' 9-31.

Boxall, P. & Purcell, J. (2011). The goals of human resource management. In: P. Boxall, & J. Purcell (Eds.), *Strategy and human resource management* (3rd edition), (pp. 1-34). Hampshire, UK: Macmillan.

Bratton, J. & Gold, J. (2007). The human resource management areana. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.1-72). Hampshire, UK: Macmillan.

Schein, E.H (1977) - Increasing organizational effectiveness through better human resource planning and development, *Sloan Management Review*, 19, (1), 1-20.

Flippo, E.B. (1980) - *Personnel management*, Fifth ed. McGraw Hill, N.Y. (pp.5-10).

שינוי ארגוני וגישת OD לשינוי והתחדשות בבית הספר

בר-חיים, א. (1987), . ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 8, ע' 22-35.

Bratton, J. (2007). Restructuring work and organizations. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.158-195). Hampshire, UK: Macmillan.

Baron, R.A. & Greenberg, J. (1990) - *Behavior in organizations*, Allyn & Bacon, Boston, chap.16 - p.543-575.

Strauss, G. & Sayles, L.R. (1980) - *Personnel - The human & management*, (4th ed), Prentice-Hall, N.J. p.548-559.

מטרות אישיות וארגוניות

Reddin, W.J. (1970) - *Managerial effectiveness*, McGraw hill co. N.Y. Chap. 22 - How to set objectives? (pp.275-285).

תהליך הניהול של המשאב האנושי

מוקד ראשון: תכנון וגיוס כוח אדם

תכנון כוח אדם

Byars L. L., & Rue, L. W. (2006). *Human resource planning*. In: L. L. Byars, & L. Rue (Eds.), *Human resource management* (8th edition) (pp. 87-111). Boston: McGraw Hill.

Gold, J. (2007). *Human resource planning*. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.197-238). Hampshire, UK: Macmillan.

Hanson, M.A. & Hedge, J.W. (1999) – *Personnel Selection*, *Annual Review of Psychology*, 48, p.299-337.

Seifert, R. (1996) – *Human Resource Management in Schools*, Pitman pub. London, chap. 7 p. 82-91.

Strauss, G. & Sayles, L.R. (1980) – *Personnel - the human problem and management*, 4th ed, Prentice-Hall, N.J. chap. 16 p.339-347.

Feldman, D.C. & Arnold, H.J. (1983) – *Managing individual and group behavior in organizations*, McGraw Hill co, N.Y. chap.2 p.13-21.

תכנון אסטרטגי של כוח אדם

Stewart, G. L. & Brown, K. G. (2009). *Making human resource management strategic* (chap. 2, pp. 36-46). *Human resource management: linking strategy to practice*. New Jersey: John Wiley.

תיאור וניתוח תפקידים והתאמת עובד לתפקיד

Byars L. L., & Rue, L. W. (2006). *Job analysis and design*. In: L. L. Byars, & L. Rue (Eds.), *Human resource management* (8th edition) (pp. 63-84). Boston: McGraw Hill.

Stewart, G. L. & Brown, K. G. (2009). *Designing productive and satisfying work* (chap. 4, pp. 116-144). *Human resource management: linking strategy to practice*. New Jersey: John Wiley.

Stone, R. J. (2008). *Human resource management*. Australia: John Wiley. Part 2: *Determining, attracting and selecting human resources* (pp. 152-289).

גיוס, מיון והשמה של עובדים

גלוברזון, א. & כרמי, ע. (1983). אנשים בארגון-ניהול משאבי אנוש, הוצאת ספרית המנהל, פרק 6: תהליך ההעסקה, ע' 124-140.

בר-חיים, א. (1987) ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 6, 53-106.

Byars L. L., & Rue, L. W. (2006). *Selecting employment*. In: L. L. Byars, & L. Rue (Eds.), *Human resource management* (8th edition) (pp. 87-111). Boston: McGraw Hill.

Bratton, J. & Gold, J. (2007). *Recruitment and selection*. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.239-273). Hampshire, UK: Macmillan.

Mckenna, E.(2000) – *Business Psychology and Organizational Behaviour*. A Student's Handbook. Psychology Press, New York, chap.16: *Human resource practices: Selection and appraisal*, p.523-553.

Stewart, G. L. & Brown, K. G. (2009). *Recruiting talented employees* (chap. 5, pp. 154-184). *Human resource management: linking strategy to practice*. New Jersey: John Wiley.

Strauss, G. & Sayles, L.R. (1980) - *Personnel - The human problem and management*, 4th ed, Prentice-Hall, N.J.,, Chap. 17: *Selection techniques*, p.363-391.

מוקד שני: הפעלת עובדים בארגון והגברת המוטיבציה

הרחבה והעשרה של עיסוקים

בר-חיים, א. (1987). ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 10, עמ' 188-191.

Byars L. L., & Rue, L. W. (2006). *Compensating human resources*. In: L. L. Byars, & L. Rue (Eds.), *Human resource management* (8th edition) (pp. 241-300). Boston: McGraw Hill.

Bratton, J. & Gold, J. (2007). *Reward management*. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.358-400). Hampshire, UK: Macmillan.

Feldman, D.C. & Arnold H.G. (1983) - *Managing indeividual and group behavior in organizations*, Mcgraw Hill co, N.Y., chap.9: *Job design*, p.227-247

Flippo, E.B. (1980). *Personnel managment*, Fifth ed. Mcgraw Hill, Job design, p.71-77.

Francesco, A.M. & Gold, B.A. (1998) – *International organizational behavior: text, readings, cases and skills*. Upper Saddle River, New Jersey, chap 6: *Motivation*, p. 88-106.

Stone, R. J. (2008). *Human resource management*. Australia: John Wiley. Part 4:

Rewarding human resources (pp. 434-535).

ניהול מסלולי קריירה בארגון

בר-חיים, א. (1987) ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 8, עמ' 36-56.

Boxall, P. & Purcell, J. (2011). *Managing individual employment relationships*. In: P. Boxall, & J. Purcell (Eds.), *Strategy and human resource management* (3rd edition), Hampshire, UK: Macmillan (pp. 188 – 227).

Baron, R.A. & Greenberg, J. (1990) - *Behavior in organizations*, Allyn & Bacon, Boston, chap.7 - p.219-229.

Feldman D.C. & Arnold H.G. (1983) - *Managing individual and group behavior in organizations*, McGraw Hill co, N.Y., *Careers in organizations*, p.68-87.

Troman, G. & Woods, P. (2000) - *Careers under stress: Teacher adaptations at a time of intensive reform*, *Journal of Educational Change* 1: 253-275.

שיתוף מורים בבית הספר

גלוברזון, א. & כרמי, ע. (1983), אנשים בארגון, ניהול משאבי אנוש, ספרית המנהל, פרק 9: ע' 194-240.

טאב, ג. & מנהיים, ב. (תשכ"ה) הגורם האנושי בעבודה, דביר, ת"א פרק 14: שיתוף עובדים כעידוד, ע' 361-340.

בניה וניהול של צוותים

שרן, ש. & שחר, ח. (1990). ארגון ועבודת צוות במוסדות חינוך, ירושלים, הוצאת שוקן, פרק 3: עבודת צוות יעילה-כללי התארגנות, ע' 81-103.

Francesco, A.M. & Gold, B.A. (1998) - *International organizational behavior: text, readings, cases and skills*. Upper Saddle River, New Jersey, chap 7: *Groups and teams*, p. 108-124.

Hackman, J.R. (Ed.) (1990) - *Groups that work and those that don't*, Jossey-Bass, San-Francisco. *Introduction: Work teams in organizations*, p.1-14.

קבלת החלטות בצוות

Baron, R.A. & Greenberg, J. (1990) – Behavior in organizations, Allyn & Bacon, Boston, chap.10: Group decisions, p.348-362.

מוקד שלישי: ניהול כוח אדם כבסיס לאפקטיביות

על אפקטיביות של בית ספר

פרידמן, י. & הורוביץ, ת. & שליב, ר. (תשמ"ח). אפקטיביות, תרבות ואקלים של בית ספר, סאלד ירושלים:

חלק ראשון- האפקטיביות של בית ספר הגדרתה ומדידתה ע' 11-41.
חלק שני- בי"ס האפקטיבי מאפיינים ודרכי שיפור ע' 64-42.

שרן, ש. & שחר, ח. (1990). ארגון ועבודת צוות במוסדות חינוך, ירושלים, הוצאת שוקן, פרק ראשון, ע' 19-40.

Sammons, P. & Hillman, J. (1995) – Key characteristics of effective schools, Crown, London.

ניהול זמן

בר-חיים, א. (1987) ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 3: עבודה והנעה, ע' 152-163.

שרן, ש. & שחר, ח. (1990). ארגון ועבודת צוות במוסדות חינוך, תכנון זמן המורים לעבודת צוות, ע' 70-77.

ניהול יעיל של ישיבות צוות

קוויק, ט. (1977). יחסי אנוש בעבודה. אור-עם ת"א. פרק 9: יעול ישיבות ופגישות, ע' 148-174.

Schmuck, R.A. et al (1977) - The second handbook of organization development in schools, Mayfield Pub Co. chap.6 -Improving meetings, p.232-283.

בעיות: זיהוי הגדרה ופתרון

Schmuck, R.A. et al (1977) - The second handbook of organization development in schools, Mayfield pub co. California, chap.7: solving problems, p.285-306.

ניהול קונפליקטים בארגון

שרן, ש. & שחר, ח. (1990). ארגון ועבודת צוות במוסדות חינוך, ירושלים, הוצאת שוקן, פרק 5: ישוב קונפליקטים ואי-הבנות, ע' 137-164.

Golenbiewski, R.T. (2001)- Handbook of organizational behavior, Marcel Dekker,

New York, p.365-388.

Owens, R.G. (1998) *Organizational behavior in education, chap.9 - conflict in organizations*, (p.276-297).

מוקד רביעי: פיתוח עובדים

הערכת ביצועי עובדים

שרן, ש. & שחר, ח. (1990). ארגון ועבודת צוות במוסדות חינוך, ירושלים, הוצאת שוקן, פרק 6: סקר משוב, ע' 171-192..

אולשטיין, ז. ואחרים (1981), מדריך למנהל כוח אדם. חלק ה פרק 3: הערכת עובדים, ע' 362-349.

בר-חיים, א. (1987). ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 7: הערכה של ביצועי עובדים, ע' 178-135.

ווקר, ג. (1983). תכנון משאבי אנוש, עתרת, הרצליה, פרק 9: הערכת הביצועים האישיים, ע' 199-219.

Gold, J. (2007). *Performance management and appraisal*. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.274-303). Hampshire, UK: Macmillan.

Bratton, J. (2007). *The evaluation context*. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), *Human resource management: Theory and practice* (4th edition), (pp.521-537). Hampshire, UK: Macmillan.

Fletcher, C. (2001) – *Performance appraisal and management: The developing research agenda*, *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 74, p. 473-487.

Stewart, G. L. & Brown, K. G. (2009). *Measuring performance and providing feedback* (chap. 8, pp. 284-310). *Human resource management: linking strategy to practice*. New Jersey: John Wiley.

תהליכי הדרכה והשתלמות

בר-חיים, א. (1987). ניהול משאבי אנוש, האוניברסיטה הפתוחה, יחידה 8: הדרכת עובדים, ע' 11-21.

גלוברזון, א. & כרמי, ע. (1983) אנשים בארגון. פרק 7: הדרכה ופיתוח עובדים, ע' 155-180.

אולשטיין, ז. ואחרים (1981) מדריך למנהל כוח אדם, חלק ג' פרק 1: הדרכה, ע' 266-313.

Byars L. L., & Rue, L. W. (2006). Training and developing employees. In: L. L. Byars, & L. Rue (Eds.), Human resource management (8th edition) (pp. 157-240). Boston: McGraw Hill.

Gold, J. (2007). Human resource development. In: J. Bratton & J. Gold (Eds.), Human resource management: Theory and practice (4th edition), (pp.306-320). Hampshire, UK: Macmillan.

Luthans, F. & Martiniko, M.J. (1979) - The practice of supervision and managment, Mcgraw Hill co. N.J. p.165-183.

חומר חובה לקריאה:
ראה לעיל

חומר לקריאה נוספת:
אין

מרכיבי הציון הסופי :
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות:
חובות הלומדים:

1. למגישים עבודת סמינר: הגשת עבודה מסכמת בעלת אופי מחקרי בתאום עם מרצה הקורס. מי שבחר לכתוב עבודה סמינריונית, חייב לסכם את הנושא ואת דרכי העבודה עם מרצה הקורס עד לתום חופשת הסמסטר. לא תתאפשר הנחייה וכתובת עבודה סמינריונית למי שלא יעמוד בתנאי זה. אופי העבודה לרבות המידע האמפירי עליה היא תתבסס יקבעו בהתאם לנסיבות. במידה ולא תתאפשר איסוף נתונים בבתי הספר, ניתן יהיה לכתוב עבודה עיונית בתיאום מראש.

2. למגישים רפרט: הלומדים בקורס יתבקשו להציע טענה או שאלה בעלת אופי מחקרי הקשורה לתכני הקורס ולכתוב סקירת ספרות המציעה תשתית לטענה המוצעת. כל אחד מהלומדים מתבקש להציג את הטענה למורה הקורס ולבקש אישור לכתובת רפרט ביחס לטענה המוצעת. התלמידים מתבקשים להגיש את הטענה עד חופשת הפסח.